

KOMPLEXNÍ ROZBORY

Rychlík č. 7 z Bukurešti, Budapešti a Bratislavy přijížděl ve středu 1. Dubna s obvyklým zpožděním na první nástupiště brněnského Hlavního nádraží. Za zmateného pobíhání příležitostných cestujících, kteří se zásadně pokoušejí nastoupit do prostředních vagonů, zásadně ovšem spacích nebo rezervovaných, uhadoval Jacek Jošt (33/175, obličej oválný, oči a vlasy hnědé, zvláštní znamení žádné) pokaždé překvapivý sled místenkových vozů, až pobaven objevil svůj vůz č. 52 mezi čísly 34 a 38.

V kupé E hned dvě nepříjemnosti: Jackovo sedadlo 63, druhé od okna, právě obsazováno. Nepříjemností druhou a větší – tím protivným Troštem, taky z Ústí a zrovna z domu odnaproti.

(V. Páral, Katapult)

1. Jak je podán popis Jacka Jošta? (Popisujeme tak osoby při vypravování, je to obvyklý způsob v krásné literatuře?) Odkud je použitý způsob popisu převzat (styl, slohový útvar)? Proč ho autor použil?
2. V čem spočívá syntaktická zvláštnost, osobitost textu – která současně ovlivňuje i styl?
3. Kolik přívlastků má podmět první větě?
4. Kolika příslovečnými určeními je rozvit přísudek v první větě?
5. Který větný člen se vyskytuje nejčastěji ve druhém větném celku?
6. Jakým větným členem je v textu slovo *pobaven*? Jak by znělo méně kondenzované vyjádření?
7. Sdělení *V kupé E hned dvě nepříjemnosti*: vyjádřete méně kondenzovaně a v syntaktické úplnosti.
8. Jak je utvořeno slovo *nádraží*, z čeho vzniklo? Jaký význam má toto slovo – co lze vyvodit na základě slovotvorného rozboru? K jaké změně došlo u předložky *na*?

9. Jakého slovního druhu je v textu slovo *cestující*? Jakého jiného slovního druhu může tento výraz ještě být? Uveďte příklady.

10. Vyhledejte přídavná jména a rozřídte je na: 1. Prvotní; 2. Odvozená: a) od sloves; b) od jmen.

11. Naznačte rozklad přídavných jmen *prostřední, příležitostný* na morfémy.

12. Co znamená a jak je utvořeno slovo *rychlík*? Uveďte jiná jména s touto příponou označující nositele vlastnosti. Které jiné přípony mají tento význam?

13. Vyhledejte v textu podstatné jméno nesklonné.

14. Vyhledejte tvary příčestí minulého a příčestí trpného.

15. Určete kmen přítomný a kmen minulý těchto sloves: *přijíždět, nastoupit, uhadovat, objevit*.